

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

1986
чыяаң
сентябрь
25
четверг
№ 225 (13225)

1925 чыла
улдандыткан.
Өрттө 3 көпөөк.

УТКАЗЫ-НАЙЫРАЛ

СССР-ниң болгаш БУР-нуң улустарының арасында найырады болгаш бүгү таламгы кады аңылдылганы билим-лаарының чаагай херонго болгаш культураның хүнери бараан бооп турар. Акы-дуп-малышкы ол чурттуң уран чүтүлүш болгаш литература-нын чедишкениниң бо көрүлдэни Болгарияның Коммунист партияның XIII съездине база Болгарияны Улусу Республика кылдып турсааткан. Совет кишилер чогаалыкты кол коллектив-тер болгаш ираажылар-биле уюрунгалар, чогаалчылар-нын, кинематографистерин, чуртукчуларын, композиторларын, архитекторларын, театр мастерлериниң чаа аңылдыр-биле таныштар.

Хүнерниң байырыг аңылдышкыны СССР-ниң Улуг театрының сентябрь 23-те болган. Аңаа өштөр Г. А. Алес, Е. К. Гаврилов, Б. Н. Елькин, Г. П. Рауновский, А. Н. Яковлев олар киришкенер. Орта БКП-ниң ТК-зының Политбюро секретары калдып, Болгарияның Министрлер Чөвүлелиниң чымыла уткан болгаш ведомстволарын, профсоюздарын, адырлар, ТК-ларын ууртукчуларынга чүтүлдүргөн.

В. М. Гвоздевич, А. П. Потапову, В. Л. Сидорейко-нуң баштан турар коллективтеринин, а ол мыкшы күш-ажылга бедек көргүзүлгө чедип ал турар улус аңылдыр-биле өскө-дээ адырларын мурунчук коллективтеринин дуржулгазын бүтү хемчегер-биле пропагандаларын СССР-ниң Телевидение болгаш радио дамчыдылганын талам-биле күрүне көмөктөргөн, төп адырларын болгаш чер-чер солундарын ил релакцияларынга санал-даан. Дамчыдылгалар болган паразал чүтүлдүргөн күш-ажылга ол бедек бүтүрүш чүтүлүш чедип адырларын аңылдык аңылдык болгаш шымарын бедектеринин оруктарын, бугурагын мурунчук чыгарыш болгаш чыгарыш болгаш профсоюз-налыг мергенлиги тодаргай болгаш билингери-биле көргүзүр.

Оң соода Болгарияның уран чүтүлүш мастерлеринин утук көпөргө болган. Оң программалык София филармонияның симфонист оркестринин, «Мадригал» камер-лиг хорун, «Димов» квартетинин, национал болгаш дегер конкурстарын лауреаттары — сурагын болгаш ираажыларын оң-көргүзүлгө каастап турган.

Ол-ла хуш Москвада Чурт-чүтүлүш төп бажымыга аңгы болгаш уран чүтүлүш дегер аңылдырлар, Совет беш чыл дуржулда тургукан чогааларын ыла дегер салган. Чыгыс черде чымыл каа ол чогаалар активизм каа-ла туртушту бийирин болгаш кескиниг мастерлерин ээлеп турар акы-дуп-малышкы чурттуң амыралын кал-ба-биле көргүзүп турган. (СЭТА).

СЭКП ТӨП КОМИТЕДИНДЕ

«ССР-ниң Хөмүр-лаш үст-пүрүтүн министрствонуң «Южубасутоль» катты-жымшкынын «Распадская» шахтаның В. М. Гвоздевич баштаган арылга уургай-нын, «Воркута» катты-жымшкынын «Воргогорск» шахтаның А. П. Потапов баштаган № 7 участкада аңылдырларын болгаш Нефть үстүрүтүн министрствонуң «Сургутнефтегаз» каттыжымшкынын, өрүмкөр аңылдырларын № 2 Сургут өргөлдөниң В. Л. Сидорейко мастерин өрүмкөр бригадаларын күш-ажылга бедек чедишкениниң бериниң болгаш Октябрьниң социалист Улуг революция-нын 70 чымыл төлөтүп уткуур талам-биле социалист белик хуузааларын кутаймын» айтырмын СЭКП Төп Комитетин чутала-жып көргөн.

СЭКП ТК-нын «Оя йинги беш чыла» — совет улустун сорук кирген чогаалык күш-ажылга деп Совет Эле-линиң адырларын калдып Кыйгырыныг практиктик аңылдыр-биле харыза-лаан, В. М. Гвоздевич, А. П. Потапов болгаш В. Л. Сидорейко баштаган коллективтер күш-ажылга тын-гарай чедишкениниң чедип алган деп, ол адырлар талам-биле хуузаалган до-таалда сетил ханымшкы-биле демдегел.

Шахтерлер коллективтер

8 айларга эвөөш үе иштинде бир-бир миллион тонна хөмүр-лаш катты тынган болгаш эрткен чылаң ол-ла үеинге деңизерге күш-ажылдыг бүтүрүтүш бүтүр чартык катан бедиткен. Өрүмкөр бригадалар июль 28-те чыл паны күтүскөн, 78 муң метр нефтинде черин өрүмкөр эркен.

Ала-чурттуң күчүлүг даг техникамын чогаалдыкты бугу-биле аңылган, иккенер аңыл-мыс тодаргай хандыры, түп-нел көргүзүлгө хандыры дөш коллективтеринин кезигиң бүтүрүш мергенлигин, сыры каттыжымшкы болгаш бедек харысалганын чо-рунук ачымда ону чедип алган.

Ол коллективтерге күш-ажылга аңылдырларын болгаш илг бээринде деп-сигел хандыры кал-ба-биле аңылдыр (бот-оруга-чарыгалыг чорук, чыгыс ай нары-биле аңыл, күш-ажылды киржигениниң коэффициентин беримда-лап, сөөгү түндүк-биле аңылдырларын болгаш ил-жер-техниктиг аңылдыр-ларын күш-ажылга талары), партия аңылдырларын болгаш, дөшүг, аңылдыр, аңылдыр болгаш масс-политиктиг аңылдыр аңылдыр.

Ол мурунчук коллективтеринин чедип алган чүтүлүг дөталай, чаа бедек соци-алист хуузааларын алган конуг үелет. В. М. Гвозде-

вич бригадаларын болгаш А. П. Потаповуң уастогу-лун шахтерлар Октябрьниң социалист Улуг революция-нын 70 чымыл чедир-мүр-лаш кааңы тынгарын ий чыл панын кутарыны болгаш күш-ажылдыг бүтүрүтүш бүтүр чартык катан бедиткен, а 1980 чыла деп бир беш чылаң ортумга деңизерге деңизерге ий ка-тан бедиткен хуузааларын. Мастер В. Л. Сидорейко-нуң бригадалар он төсүлүг хуу-зелер 1980 чыла планнатын-ган, кылын үндүрүлгө де-нели аңар хуузаалыг аң-ган болгаш өрүмкөр чедер-ни эртер талам-биле беш чыл панын ий бүтүрүтүш чыл программаны доозарга хуузаалган.

Беш чылаң ий чымыл панын хуузаа бетинде кү-сеп болгаш күш-ажылдыг бүтүрүтүшү аңаа бедек талам-биле В. М. Гвозде-вич, А. П. Потапову бол-ган В. Л. Сидорейко баш-таган коллективтеринин э-лөшчү саналарын СЭКП Төп Комитетин чутала-жып көргөн болгаш күш-ажылдыг кол-лективтерге ол аңылдыр са-налды каа-ла-биле чутала-жып көргөн болгаш аңылдыр болгаш шымарын бедектеринин ору-ктарын, бугурагын мурунчук чыгарыш болгаш чыгарыш болгаш профсоюз-налыг мергенлиги тодаргай болгаш билингери-биле көргүзүр.

Дүжүт ажаалдазынга — темп болгаш шынар!

Бөгү «ШЫН» созуң КУШ-АЖЫЛЧЫ АЛДАРНЫН ТУГУ КЫМЫЛ РАЙОНДА «Тин-дөг» совхозтуң тараа-жы-ларын чедишкениниң ту-расаалыг көрдүргөн.

Совхоз күрүнеге 4500 тонна тараа дужаар панын сентя-брь 23-ке чедир 477 тоннага ажып күтүскөн.

Тиндөгөндө ам-дээ 2500 тонна тараа күрүнеге не-мей дужаарын — хуузаал-ган. Совхозтуң тараа шөдөрлө-гөктөрүн ортумга дужу-т 125 центнер чедип турар болгаш тараа дужаалыг олар уламчылап турар.

ДООЗУЛГАН

Он йинги беш чылаң панын хуузаа бетинде ажып болгаш додуз күтүскөн дужа-гайында СЭКП ТК-нын совет улуска Кыйгырыныг амыр-лага ботландылар дөш Каа-Хемде «Ленингиң орук» сов-хозун Хайырында № 3 хо-ву-трактор бригадалыг аңыл-дырларын үр-түндүг-диг аңаалап турар.

Бо чылаң чакы тарыла-ны бедек агротехниктиг байла-га чуртуканын аңылдып, та-раа култураларын дужу-ту чаагай болган. Ону кыска хуузаала, эки шынарыг аңаалап адыр дөш бригадалыг бүтү кезигиң бир де-ни, улуг сорук киришкенин аңаалаан. Ук коллектив 2084 гектар тараа култураларын аңааладыг бо ху-нерде дооскан, панын 100 хуу күтүскөн. Кол култура 1900 гектар кымыл-тастыг бир гектарында 18—20 цент-нерин, арбай болгаш сулаңы бир гектарда 14—16 цент-нерин аңаалап, 1250 тонна тараа садар турган, 201 тонна кылдыр күтүскөн, ар-га-кулавырларын санал көр-гөн, ам-дээ 600 тонна эки шынарыг тараа күрүнеге не-мей дужаарын шийтир-лөө.

К. ХЕРТЕК.

АЖААП АЛЫШКЫННЫН ХУН ДЕМДЕГЛЕЛИ

Сентябрь 24-түн медээни-биле алырга, респу-бликада дүжүт ажаалдазынын байдалы мындыг: бирги олуругда—кезер шөл, ийгилинде—ажаа-ган шөл, ошуктугда—бир гектар черге онааштыр ал-ган дүжүт, дөрткүзүнде—күрүнеге дужааган тараа (тонна-биле).

Бай-Тайга	1183	1087	10,9	—
Мөңгүн-Тайга	—	—	—	—
Барын-Хемчик	3410	3276	12,8	—
Өвүр	—	—	—	—
Сүт-Хөл	4753	3522	15,4	935

Чөөн-Хемчик	12433	5757	12,4	654
Улуг-Хем	16142	11275	17,8	2361
Танды	42210	31699	12,6	11038
Бий-Хем	25307	17984	14,0	4899
Тожу	—	—	—	—
Каа-Хем	25895	23526	9,7	6430
Тес-Хем	2202	2931	11,8	128
Эрзин	3023	3593	9,6	364
Кызыл	23699	19957	12,0	6817
Республика	161057	124577	12,5	33626
Эрткен чылаң	160000	77174	11,9	—

КҮРҮНЕ ПЛАНЫН КҮҮСЕДИПКЕН

Кымыл районда «Тиндөг» совхозтуң тараа-жы-ларын күрүнеге 6500 тонна тараа дужаар панын сентя-брь 23-ке чедир бүтү күтүскөн алган, ам дужу-т ажаа-лган октябрь 1-ге чедир доо-дуз болгаш күрүнеге 2500 тонна шынарыг тараа-ны не-мей дужаар со-ру-ла-жылап турар.

Совхоз ажааладыг эгел-дөн тура аңылдыр, өй-шан-да, шынарыг чоруда-рыгче кол аңылдыр сал-ган. Аңылдырларын төп ша-пында аңыл дун-хуа чок ула-мылап турар. Аңаа хуу-дун-не шөдөрлө 50 комбайнныг аңаалап тараа-ны аңып ту-рар.

Бир дун-хуаде ортума-а-биле 900 тонна тараа шы-га эккен турар. Шының 70 аңылдырын ий элчег аңыл-ды, ону арыткан, кур-галып турар. Кымылны № 1 АТБ-зиден келген 11 автомашына болгаш сов-хозтуң бугу-дун 14 автомашы-на ажааттыг тараа-ны Кымылны сайырыга баа-за-ны сөөртүп турар. Шаң аңылдырларын А. С. Селен-ский, А. Донгастын, К. Мен-дигин, Д. Комбунов, мо-то-рист Ю. Оороскын, Д. Кууларын аңылдыр макет-тер — деп, шөл өргөлдө-чү П. С. Седиг чутала-жы.

Амы үеде дужу-т ажаа-ла-ды аңылдып турар ком-байнлар аразында соци-алист чырып калбарган. А ол шаңалдар мындыг: бирги черин алган комбайнерге — 700 рубль өртөкчиге мото-жыл ийин черин — алганга — эер-чүгөниң аңт, үшкү че-рин — дөзөниң — 300 рубль өртөкчиге теледөзүр, дөртү-чү черин алганга — 250 рубль, дин соолукчуу, а бешки че-р дөш — 200 рубльдин хемин. Биске кириштер додуз тараа чүдүргөн аар чүк-сөөртүр машыналар дужу чок шуу-дун эртел-ле тур. Шөдө аңылдыр тургушчу чок во-рун турарын дөдө-дө ол. Механизматтыг отряд-тың тараа-ны — кээринске, РАУК чөвүлелиниң улуг и-жерин Н. М. Аныин ме-хан-изаторлар-биле кады тур-ган совхозтуң мастер-ка-зыга белекчиз тараа сыма кодурутүр херексиди ком-байннар элчег турар.

— Чаашкыныг, күштүг хаттар өргөниң соода, шөдөрлө дөш тараа чыды-нан. Бо херексиди комбай-нар өтөсө болуу-дө, дык хуу үеинг тараа-ны чид-дер бис. Ийинг оларын элчег ал турарымыс бо—деп, ол танылбар.

Шына-ла, мында өстүрүп алган тараа-ны чидире чок ажаап адырныг болуу-дө, а хемчегерин ап, арга-ла-рын аңылган турар-дир дээр-дир орук ар-дээ, туратта-лаа дөдө-дө, бугу-дун көргө-ни-вис ол.

Дараалыда шөдө комбай-нерлер-биле чай аразыда чутала-жып, сүмө берип тур-ган совхозтуң кол агроному Кооп-оо Порубеич Куулар-дан бир гектар черин каш центнер дужу-т алдынып ту-рар.

Дүштөң чаксар үезинде совхозтуң профсоюз ком-итетинин даргазы О. Д. Сарыг-лар, совхозтуң харыша-арткен беш конуктуң түнө-ли-биле тилекти болган ме-хан-изаторлар отряды (начальник Куш-ажылчы Ал-дар өркенниң И. болгаш ИИ череминин аңылдыр Д. С. Дандар) илчигер Кымыл ту-ту тыныс соода отряд кондуктору каа-ла-ла бот-ларын комбайнларче, ажаа-лар черлеринче даламшты.

Тараалаң аңылдыр панында, шөдөрлөдө тараа култураларын ажаала-ды хуу бүрдө кичаар чымы-ла, бедек аңылдыр бай-ды, бедек аңылдыр бай-ды, дөдө-дө ботландылар аң-ган не-мей дужу-т ажаа-ды күтүскөн дөш хуу-дун, бугу-дун аңылдып турарлар.

ЧУГУКТА: тиндөг бол-ган механизаторлар от-рядың начальниги Д. С. Дан-дара совхозта профсоюз комитетинин даргазы О. Д. Сарыглар илчигер Кымыл туку тыныс тур.

Сзуу болгаш фотоу, В. ПЛОХОВАРТУУ.

Түрүлдө эл

ХАНДЫРЫЛГАДА ХАЖЫДЫШКЫННАР

Ш Ы Н

дунуң быжыг сөөгү к
делгеминиң кара чангыс
лу 8зугаар хайгаарак
Каттышкан Нациялар
низацияны чутаалаар у
луг.

далдарыңа, шериг ч
лышыкының хемчег
боттандырганга шийт

Александр БАТОНОВ
(ИМ)
Иркутск.

